

Гийтанджали Пандит

БУДА В РАБОТАТА

Превод от английски
Даниел Пенев

AMG
PUBLISHING

София • 2019

СЪДЪРЖАНИЕ

ПРЕДГОВОР	9
СЛУЧАЙНА СРЕЩА	19
Раждането на Буда	24
РАЗГОВОР С ГАУТАМ	27
Голямото отричане	42
ПРОФЕСИОНАЛЕН ПРОБИВ	49
Средният път	66
ИЗОБИЛИЕ ОТ ПРОБЛЕМИ МЕЖДУ ХОРАТА	71
Учениците на Буда	93
ПРИДОБИВАНЕ НА УМЕНИЕТО ДА СЕ ПАЗИМ ОТ СТРЕСА	97
Разривът между последователите на Буда	125
ЩАСТИЕТО КАТО ВЪТРЕШНА НАГЛАСА	133
Четири благородни истини в ученията на Буда	152
НАМЕРЕНИЕТО Е В ОСНОВАТА НА ПРЕДСТАВЯНЕТО	167
Благородният осмичен път	191
УВАЖЕНИЕТО КАТО КЛЮЧ КЪМ РЕНТАБИЛНОСТ	197
Уроци по лидерство от живота на Буда	222

В ПОМОЩ НА ДРУГИТЕ	235
Още уроци по лидерство от живота на Буда	259
КОГАТО МЕ УВОЛНИХА	269
Историите на Сундари и Чинча	296
СЪЗНАТЕЛНО ПОДДЪРЖАНЕ НА МОТИВАЦИЯТА	301
Петте способности	327
СЪЗДАВАНЕ НА ИДЕАЛНОТО РАБОТНО МЯСТО	337
РЕСУРСИ	355
БЛАГОДАРНОСТИ	361

ПРЕДГОВОР

Чудя се дали в някоя друга страна по света хората постоянно натякват на децата си, че трябва да се „установят“, по начина, по който го правим в Индия. Това е мисия, която преследваме през целия си живот, без да задаваме въпроси, така както се гони мираж в пустинята.

Подобно на милион други млади индийци, аз също бях отгледана в съответствие с тази норма. По време на формиращите години на детството и юношеството (които не трябва да се бъркат с реалния процес на порастване!) формулата беше проста и в голяма степен не подлежеше на преговори: учи усилено, постигни високи академични резултати, вземи точния изпит, с който ще изпревариш конкуренцията, получи мечтаната работа с подходящата заплата и облаги и готово, вече си се „установил“!

В този процес на „установяване“ участваха няколко ключови фактора: добри комуникационни умения (особено на английски), приятен характер (тепърва трябва да разбере какво точно означава това) и желание за усилена работа. Ако притежавате всички тези качества, пътят напред е безпрепятствен: ще преминавате с лекота през интервюта, работодателите ще се бият за вас и ще постигнете крайната си цел да намерите една или даже няколко работи.

Уви, моят случай не беше такъв. Всъщност на базата на опита ми като специалист по човешки ресурси в продължение на няколко десетилетия, мога спокойно да твърдя, че животът на много други хора също не се вписва в тази картина.

Щях да науча това по трудния начин, когато през 2000 г. започнах отново да търся работа, близо година след завръщането ми в Индия от САЩ.

За да ви върна обаче към ситуацията, в която се намирах през 2000 г., и за да ви обясня контекста, трябва да споделя нещо друго. През декември 1996 г. красивата ми и така обичана майка беше диагностицирана с рак на панкреаса, който е смъртоносен. Това промени вселената ми.

Реших да напусна работата си на практика в началото на кариерата си след получаването на магистърска степен по бизнес администрация, за да се грижа за болната си майка. Когато тя почина през май 1997 г., реших да напусна Индия. Прекарах малко повече от година в САЩ, където завърших магистратура в *Lesley College* (днес *Lesley University*), „братовчед“ на Харвардския университет, тъй като двата кампуса са в непосредствена близост.

Тъкмо когато си мислех, че съм започнала процеса на възстановяване в живота си и вътре в себе си, и след като бях предприела основни стъпки към целта „установяване“, някъде в периода 1998 – 1999 г., ситуацията със семейството ми у дома ме накара да се върна в Индия. Този път болният беше баща ми. Диагностициран с биполарно разстройство още преди смъртта на майка ми, сега той се нуждаеше от пейсмейкър и искаше да уреди имотни въпроси с мен и брат ми. Беше на 72 г. и се чувстваше принуден, без съмнение заради възрастта и здравословните си проблеми, да „уреди“ нещата.

Завръщането към трудни лични обстоятелства, крехките взаимоотношения и празнината, създадена от смъртта на майка ми, донесоха със себе си безкраен поток от сериозни практически и емоционални проблеми.

Въпреки всичко това, бях уверена поне в едно – че ще си

намеря работа. Все пак имах всичко необходимо за постигането на тази цел – всички онези предимства, които, светът ме беше убедил (и аз бях приела без капка съмнение), че са необходими за намирането на такава работа: солидно образование, някои от най-желаните дипломи от най-престижните институти в Индия, привилегията на образование от чужбина и, наред с всичко това, онова най-ценно предимство – международен опит. Изразявах се добре и по думите на всички притеждавах приятен характер. Бях готова да покоря света. Или поне така си мислех.

Влязох уверено на трудовия пазар и изпратих документи за кандидатстване за разнообразни позиции в областта на човешките ресурси в различни организации. Последва серия от интервюта. Започнах да се чувствам като онези пухкави герои от индийските филми от 60-те и 70-те години, които ходят мъчително от един офис в друг, от едно интервю на друго, без да получат работа. Подобно на тях, аз също получавах откази.

Последвалото разочарование и обезверяване само увеличиха големия набор от трудни за преживяване чувства, породени от проблемите със семейството ми и нестихващата мъка покрай загубата на майка ми. Все повече се засилваше усещането, че губя контрол над бъдещето и съдбата си. Чувствах се безсилна, съкрушена, с изчерпана воля да върна живота си обратно в правия път. И въпреки че разбирах, че не упражнявам контрол върху посоката на основните събития в живота си и че със сигурност не можех да ги впрегна в моя полза, от днешна гледна точка признавам, че професионалното ми израстване не е трябвало да отива отвъд мъничкото усилие, което трябваше да направя, за да кандидатствам за подходящи позиции и да се явявам на интервютата, на които ме канеха.

Някъде по това време попаднах на нещо, което дотогава не бях имала намерение да проучвам: будистките практики и

по-специално – Ничирен* будизма. Като прочутия удавник, който сграбчва сламката в опит да се спаси, аз се хванах за лъча надежда, който предлага Ничирен будизмът, вярвайки отчаяно, че практикуването му ще ми помогне да намеря изход от проблемите си.

Ничирен базира ученията си изцяло върху Лотосовата сутра – проповед на Буда Шакиямуни, която той дава към края на живота си. Основното послание на Лотосовата сутра (и следователно на ученията на Ничирен) е за необходимостта от уважение към себе си и към другите, като „другите“ включва не само хората, а всички живи същества. Ключови елементи на това уважение са признателност – към себе си и към другите – и благодарност, че сме такива, каквито сме, с всичките ни курсури, така както другите са такива, каквито са, с всичките си недостатъци.

Ничирен прекарва живота си в неуморен труд за създаването на по-развито общество в епохата и на мястото, където е роден – феодална Япония през XIII век, – и така вдъхновява последователите си да работят за собственото си щастие и за това на другите. Будисткият мъдрец бил изключителен учител. Той обучавал и напътствал хората и с личния си пример ги насърчавал да ценят достойнството на живота, да разбират, че всичко, което се случва в ежедневието им, е резултат от поведението им, от начина, по който се справят с препятствията, пред които се изправят, и огромните трудности, през които са преминали.

Есенцията на ученията на Ничирен (както се практикуват

* Ничирен (1222 – 1282) – будистки монах, живял в Япония през периода Камакура (1185 – 1333). Той преподавал придържане към Лотосовата сутра, тъй като според него тя съдържа есенцията на ученията на Буда, включително закона за причинността или кармата. – *Бел. прев.*

от движението *Сока Гаккай**) се съдържа в ясения съвет, който той дава на един от главните си ученици, Шиджо Кинго: „Живей така, че всички, живеещи в Камакура, да те хвалят, като казват, че Шиджо Кинго е старателен в служенето на своя (феодален) Господар, в служенето на будизма и в грижите за другите хора.“

Докато практикувах будизъм, научих, че всичко в живота е огледало на вътрешния ни свят, на най-дълбоките ни чувства. Също така открих, че да обвиняваме другите за собствените си несгоди, е най-сигурният начин да останем в капана им завинаги и може би, както се случва с клетия Абхиманю в *Махабхарта***, никога да не успеем да се освободим от хватката им.

Постепенно разбрах, че най-голямото упълномощаване в живота е не това, което идва като дар от някого друго, а това, което произлиза от собственото ми желание и способност да нося отговорност за себе си и за положението, в което се намирам, да наблюдавам и да усещам какво трябва да направя и да упражнявам контрол върху този процес.

Първият пробив в търсенето ми как да достигна до това състояние дойде отвътре. Открих, че мога да се отдръпвам назад, да оценявам вътрешните кризи, през които преминавам, и да приемам, че животът не се свежда до обвиняването на хората около мен за страданието ми. Чрез тежките си преживявания научих, че духовният ми живот е много по-важен и по-завладяващ от всичко, което се случва във външния свят, защото събитията във външния свят са просто огледало на вът-

* Обществото *Soka Gakkai* („Сдружение за създаване на ценности“) е най-голямата японска организация на светските будисти, основано през 1930 г. – Бел. прев.

** Велико сказание за потомците на Бхарата – санскритски епос от 100 000 куплета, разделени в 18 книги, в които се разказва за 18-дневната война между 18 армии. – Бел. прев.

решните ми вълнения. Научих по трудния начин, че усилията ми трябва да бъдат насочени към източника, към вътрешния ми живот, ако искам да влияя на случващото се около мен, като така преобърнах традиционния подход, при който човек опитва да разреши проблем, като го оценява повърхностно през външните му аспекти. С помощта на продължителна будистка практика успях да постигна определена степен на приемане, да стана по-спокойна и да натрупам зрелостта, която ми беше необходима за създаването на някаква хармония у дома.

С промяната в разбиранията ми и чувството, че държа нещата под контрол, дойде и усещането за свобода. Започнах да осъзнавам, че нито съм нещастна, нито нося нещастие, нито съм жертва на проблемите, които се бяха появили в живота ми. Следвайки ученията на Ничирен, постепенно открих и приех, че аз самата пиша сценария на живота си всеки ден, като контролирам мислите и реакциите си, думите и действията си. Вече можех да поема отговорност за упражняването на контрол над ситуациите, в които се озовавах, и да бъда в позиция да оформям посоката на живота си.

Стъпка по стъпка се доближих до момента, в който направих първия си професионален пробив, а през следващото десетилетие изобщо не поглеждах назад. Скачах от една професионална възможност на друга и така положих основите на дълъг и много успешен период, по време на който подобрих професионалната си репутация и получих голямо удовлетворение.

Това в никакъв случай не означава, че тези години са преминали без професионални проблеми, защото такива имаше достатъчно. Процесът на ориентиране и търсене на решения обаче минаваше по-леко, тъй като използвах определени тактики и принципи, с които се запознах посредством будистката

си практика. Будизмът ми даде сила да се развивам и да надграждам върху предишното си аз, което доведе до успех на работното ми място.

Докато проучвах живота на Буда и четях различни текстове за него, силно ме впечатлиха изключителните му лидерски умения, както и ученията му, които препрочитах. Те бяха прости и практични и можеха да променят значително отношението и подхода ни към всяка ситуация. Открих, че тази промяна в отношението и подхода стои в основата на успеха на работното място, било то във връзка със задача, краткосрочен проект, работа или кариера.

След като започнах да се оглеждам около себе си с нова осъзнатост, установих, че не съм сама. Други имаха сходни проблеми в работата и тези от тях, които ги разрешаваха успешно, използваха – съзнателно или несъзнателно – някои от принципите, които научих от будистките практики.

Тези от нас, които работят (или ще търсят работа в близко бъдеще или след няколко години) в различни организации, независимо какви са техният оборот и обявени цели, преследват приблизително едно и също: всички се стремим да бъдем ценени, щастливи и удовлетворени в работата си; да получим доверие и да спечелим уважение и признание; да спечелим пари и да създадем благоденствие, докато гледаме към шефския офис, където се надяваме да се настаним, или като стоим настрана от тресавището на офис политиката, или като го използваме в своя полза. Ако очакванията ни не се материализират – както се случва при много от нас, – ставаме недоволни, разочаровани и нещастни и след дългогодишни усилия започваме да гледаме на професионалния си живот със съжаление.

Поговорката „Нищо не успява както успехът“ обаче е вярна само отчасти. Чрез работата си като обучител и ментор, а

също и като внимателен наблюдател на живота и хората, осъзнах, че дори тези, които успяват и будят възхищение или завист за това, че са постигнали желаната реализация, могат да изпаднат в депресия и да се чувстват ограбени и без цел. Чувството, че си постигнал всичко, не е непременно гарант за психическо и емоционално здраве.

Будизмът предлага практически решения именно на такива хора, както и на тези, които се стремят към успех в различни организации, и на онези, които не преследват непременно кариера, а баланс, щастие и усещане за цел. Тези решения не са специфични за възраст, пол и индустрия. Те са подходящи както за брокера на недвижими имоти, за главния изпълнителен директор, за хора, които искат да напуснат наемната си работа и да станат предприемачи, така и за студенти, чиято цел е да изградят кариера, която да им носи удовлетворение, или дори за човек, който се опитва да постигне баланс между работата и семейния си живот.

Мога да гарантирам, че будизмът е приложим, на базата на въздействието му върху собствения ми живот. Прилагането на будистките принципи, както ги разбрах чрез практикуването и изучаването им, ми помогна да се справя със стреса на работното място, да стоя настрана от офис политиката и да устоявам на манипулациите на други хора. Будизмът ме научи да поддържам позитивността си, да поправам грешките си и да гледам на кариерното си развитие с минимално съжаление. Прилагането на будистките принципи стои в основата на професионалния ми успех въпреки многото затруднения в личен план и някои пропуски в работата ми през годините.

Написах тази книга под формата на серия от разговори с въображаем ментор – Гаутам, за да споделя с други хора принципите, които могат да им помогнат да побеждават в работата.

Предлагам и интервюта и истории на хора, които или прилагат тези принципи в ежедневието си, или са ги прилагали в миналото и по този начин са станали по-щастливи и по-удовлетворени. Също така споделям упражнения – простички практики, които не отнемат много време и усилия и могат лесно да бъдат внедрени в дневния режим на всекиго. Те могат да доведат до цялостно преобразяване, ако се изпълняват с откровеност и постоянство. Упражненията ще ви помогнат за създаването на усещане за цел, намирането на баланс и постигането на удовлетворение в работата. Днес аз работя с отделни хора и корпорации, на които помагам да направят своите пробиви и да създадат по-позитивна и много по-печеливша работна среда.

Ралф Уолдо Емерсън* е казал следното: „Не се поддавай на проблемите си. Ръководи се от мечтите си“. За тези, които прилагат универсалните учения на Буда в живота си, постигането на поставената от Емерсън цел може да стане реалност. Всеки работещ може да промени хода на съдбата си, да устои на напора проблемите да ръководят живота му и да следва мечтите си. Нещо повече, по този начин всеки може да изживее мечтите си в будната действителност на работното си място.

* Американски философ и писател (1803 – 1882), основоположник на трансцендентализма – философско-литературно течение, което възниква като реакция срещу рационализма на XVIII век. – *Бел. прев.*

СЛУЧАЙНА СРЕЩА

*Никой освен нас не може да ни спаси.
Никой не може и никой няма право. Трябва да
извървим пътя сами.*

— Буда

Беше непоносимо горещ ден през юни 2000 г. Климатикът в скромния ми автомобил *Maruti 800* изобщо не помагаше. Потях се и се чувствах едновременно некомфортно и развълнувана. Най-накрая пътувах към интервю за работа!

Влажни и лепкави длани, милион пеперуди, танцуващи танго в стомаха ми; съзнанието ми беше неспокойно и в същото време изпълнено с очаквания, редуваха се надежда и отчаяние, нетърпение и нервност. Така се чувствах през онзи изгарящ летен следобед.

Обявата за работа беше перфектна, точно това, което търсех. Описанието на идеалния кандидат почти изцяло съвпаднаше с мен – или поне така си мислех. За позицията мениджър човешки ресурси организацията търсеше възпитаничка на *Xavier Institute of Management*, която да може да наема подходящи служители и да изпълнява всички задачи, които се очакват от специалистите по човешки ресурси. Бях наистина развълнувана и се наслаждавах на вкуса на черешката на тортата: обявата беше публикувана от компания за продажба на козметични продукти. Нещо повече, именно от тази компания по това време купувах билковата си очна линия. Въпреки че аюрведична-

та им серия продукти и част от козметиката им бяха пуснати на пазара доста скоро, компанията отчиташе добри резултати.

Интервюто беше със собственика и управляващ директор на фирмата – умна и динамична дама. Казах си, че просто трябва да получа тази работа, и нямаше причина да не я получа. Все пак всичко си беше на място. Бях напълно уверена, че се доближавам до описанието на идеалния кандидат.

Управляващата директорка създаваше впечатление на студена, дори груба жена. Тя изглеждаше почти незаинтересувана от процеса на интервюиране, както и резервирана спрямо присъствието ми в красиво декорирания ѝ офис в южната част на Делхи. Въпреки привидната ѝ надменност, аз натисках смело, като се опитвах да излъчвам увереност и да търся начин да преодолее резервираността ѝ и да скъся дистанцията помежду ни.

Искаше ми се да вярвам, че интервюто върви добре, дори и да не беше така. Оказах се в ситуация да отговарям на следващи бързо един след друг въпроси за причините да замина за Америка. Попита ме и за дългата и неизяснена дупка в автобиографията ми. В отговора си позамазах личните обстоятелства, но все пак споделих с дамата някои от акцентите. Усещах, че причините за преместването ми от Индия в Америка и връщането ми обратно нямаша особен ефект върху поведението ѝ. На няколко пъти по време на интервюто интуицията ми казваше, че дамата вече е решила да не ме наема на работа и просто отбиваше номер.

Очевидно нещо се беше объркало. И тогава дойде смъртоносният удар. Жената ме попита каква заплата очаквам. Посочих скромно число. Тя изглеждаше обидена и отговори, че сумата е твърде висока.

„Но... но – измънках аз, на ръба да се разплача – колегите ми от *Xavier Institute of Management* получават много по-висо-

ки заплати. И тъй като бях в САЩ, аз дори не търся равенство с тях!“

Това беше краят. Излязох от онзи елегантен, климатизиран офис и се озовах обратно навън във все по-горещия юнски следобед. Когато отворих вратата на колата и седнах на шофьорското място, се почувствах като в печка. Разочарованието ми надвисна като мараня над горещината.

Под повърхността на отчаянието ми се криеше усещане за отхвърляне, а отвъд него – засилващо се чувство за провал.

В недрата на този провал лежеше абсолютна
безнадеждност, кореняща се в неспособността ми
да взема живота си в ръце

и да се освободя от обстоятелствата, които ме бяха сграбчили толкова здраво. Поради дълбокия мрак, който ме беше обгърнал, просто не можех да видя нищо положително в живота си.

Докато сълзите се стичаха по лицето ми, почувствах хладно докосване, нежно потупване по рамото през отворения прозорец на колата. Когато се обърнах, погледът ми се спря върху най-омиротвореното изражение, което някога бях виждала. Спокойна усмивка, излъчваща сила и самоувереност, освети лицето на младия мъж, който стоеше там.

Бях съкрушена. За момент не знаех как да реагирам. Харесах външния вид на мъжа и се засраших, че ме хвана, докато по бузите ми се стичаха сълзи. Освен това знаех достатъчно, за да имам едно наум за тази неочаквана среща: в тази част на „Окла роуд“ нямаше голямо движение и ако се наложеше да викам за помощ...

Изучавах младия мъж с поглед. Беше облечен семпло, но около него витаеше аура на спокойна увереност. Обикновените

му дънки, готината бяла тениска и сандалите с открити пръсти изглеждаха чисти и свежи дори в знойната жега.

Докато го гледах, неудобството ми сякаш се изпаряваше. Имаше нещо необикновено в мимолетното докосване по рамото ми. Имаше нещо необикновено и в погледа на младежа.

– Да? – казах с дрезгав глас и гърло, пълно със сподавени сълзи.

– Здравсти – отговори той с удивително гладък баритон. Гласът му беше едновременно мек, музикален и мощен. Сякаш някъде свиреше флейта, помислих си.

– Чаках те от известно време – каза той.

– Чакали сте мен? – попитах.

По някаква причина не бях разтревожена. Обичайната ми бдителност и чувство за самоотбрана се бяха изпарили.

– Да, чаках теб. – Устните му оформиха усмивка, която се усети и в гласа му. – Мога да ти помогна да направиш професионалния си пробив.

– Но... но кой сте вие и откъде ме познавате? – изпелтечих аз. – Да не сте детектив или някой, който съвсем небрежно ме шпионира?

Красивите му очи проблеснаха развеселено.

– Не, не съм нито детектив, нито шпионин. Имаме много общи приятели.

След това спомена имената на добрите ми приятели Вунита и Пол Сарин. Поуспокоих се и се почувствах малко по-добре в тази странна ситуация.

– В такъв случай какво искате? – попитах го аз.

– Вероятно бих могъл да ти бъда приятел и да ти давам напътствия как да бъдеш щастлива – отговори той. – Помагал съм на много други в подобни ситуации. Помагал съм и на хора в много по-тежки ситуации.

– Така ли? – попитах аз с недоверие.

Случващото се беше повече от необичайно и той все пак *беше* непознат въпреки твърденията му за дружба с близките ми приятели. При все това някак си не бях уплашена. Всъщност се чувствах по-спокойна, отколкото няколко секунди по-рано. Имаше нещо в бавния му говор, което разкриваше увереност отвъд разбиранията и опита ми на 32-годишен човек. Очакваше спокойно отговора ми.

– Как ще ми помогнете тогава? – попитах. – И какво искате в замяна?

– Предлагам да отидем някъде, да си вземем нещо студено за пиене и да обсъдим как мога да ти помогна. Това, което аз искам, е да помагаш на другите, когато можеш. Разбира се, когато приключат сегашните ти проблеми. И те умолявам да не се притесняваш, с мен ще си в пълна безопасност.

Донякъде импулсивно, направих жест към предната седалка за пътници и го поканих да влезе.

– Да го направим тогава – казах. – От опит глава не боли.

След като се плъзна на седалката до мен, мъжът се обърна и ме погледна.

– Между другото – каза той, – казвам се Гаутам.

РАЖДАНЕТО НА БУДА

Годината е 623 пр.н.е. Измежду многото държави (*janpads*) и могъщи кралства (*mahajanpads*), които съществували в Индия по това време, имало държава на име Шака – малка, полунезависима република със столица град Капилавасту. Хората от клана Шака, които живеели там и принадлежали към войнствения род Кшатрия, съвсем заслужено били известни с раздразнителността си, както и с гордостта от потеклото си. Тя била толкова силна, че членовете на клана били възпитавани да се придържат към ендогамия*, или бракове между близки братовчеди, което било също толкова важно за опазването на целостта на семейното имущество.

Както подобава на една република, Шака имали съвет, или *сабха*, съставен от войните на племето. Тези мъже били уважавани или заради храбростта си на бойното поле, или заради мъдростта си, или заради богатството си. Най-висшият член на съвета, който служел като председател, или *мукхия*, се избирал на базата на следните качества: богатство, мъдрост, умения на бойното поле и способност да договаря примирие между враждуващи страни.

Шудходана, чието име означава „чисто зърно“ или „чист ориз“, умело изпълнил тези изисквания и уп-

* Правило или обичай за сключване на брак, при което женитба се допуска само в рамките на определена (собствената) класа, етническа група, каста или социална прослойка. Екстремна форма на ендогамия е сключване на бракове между близки роднини. – *Бел. ред.*

равлявал Шака дълги години. Двете му съпруги били негови братовчедки, сестрите Махамая и Махападжапати Готами. Махамая родила син, пряк наследник на престола, който по-късно станал известен и почитан като Буда – „Просветленият“.

По-късно момчето, което носело семейното име Гаутама, щяло да бъде наричано Гаутама Буда или просто Гаутам. В повечето исторически източници от периода след Великото просветление той присъства като Гаутама или Татхагата. Използвана в текстове както на санскрит, така и на пали, „Татхагата“ е една от десетте почетни титли на Буда. Думата означава „човек, който идва от царството на истината или е влязъл в него; човек, който вижда нещата такива, каквито са, и разбира истинската природа на всички неща“. Тъй като обаче бил и член на племето Шака, на по-късен етап от живота си той щял да стане известен и като Шакамуни – муни (мъдрец) на Шакиите.

Предзнаменования за раждането на Буда и окончателната му трансформация в Просветления започнали да се появяват още преди зачеването му. Майка му сънувала Четирите пазителя на четирите посоки на света. В съня ѝ се явил и величествен бял слон, носещ бял лотос в хобота си, който я докоснал от дясната ѝ страна и проникнал в тялото ѝ.

Махамая родила сина си под дърво в Лумбини, Непал. Както повелявал обичаят в онези времена, няколко дни след раждането на син в семейството се провеждало кръщение. Бебето получило името Сидхарта, което означава „човек, постигнал целта си“.

Сред присъстващите брахмани имало и осем про-

роци или астролози. Седем от тях предсказали, че детето ще стане могъщ крал (т.нар. Чакраварти рая, или „вселенски монарх“, който се споменава в пророчеството) или Буда. Осмият обаче, познат като Кондана или Каундиня, предсказал, че момчето ще стане Буда, а той самият ще се превърне в един от неговите първи пет ученици.

Обезпокоен от предсказанието, бащата на принца помолил Кондана да посочи причините, които биха могли да послужат като катализатори на промяната в посоката на живота на сина му и да го подтикнат да се откаже от живота на глава на семейството.

– О, кралю – отговорил той, – синът ви ще види четири знака – изтощен мъж на преклонна възраст, болен човек, труп и аскет, или *муни*.

Решен да гарантира, че новороденият му син ще порасне, за да стане вселенски монарх, а не аскет, както било предречено, Шудходана се зарекъл да не му позволи да види знаменията, споменати в пророчеството, и поверил тази отговорност на свитата от прислужници на принца. Толкова ужасен бил кралят от възможността синът му да се отклони от желаната кариера на владетел, че в крайна сметка прочистил голяма част от столицата от неприятните за окото болести, бедност и смърт.